

Nipsippa

Pulsatilla patens

EU-kod: 1477

Länk: Gemensam text (arternas namn och koder)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#2

Biologi – ekologi

Länk: Gemensam text (biologi och ekologi)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#4

Livsmiljö

Nipsippa växer i torra, solöppna miljöer. Arten förekommer i gles tallskog, på tallmoar, åsslutningar, lavhedar eller torrängar. Marken består av lätt genomsläppligt grus eller sand och av sprickrika kalkhällar. Arten är ljuskrävande men inte kalkkrävande och finns både i kalkrika och kalkfattiga områden. Arten är beroende av bara markfläckar för frönas groning.

Önskvärd naturlig stress och störning

Samtliga miljöer har tidigare haft en långvarig men extensiv hävd. Arten gynnas av ett måttligt bete, som håller markerna solöppna. Arten är ljuskrävande och gynnas av skogsbrand. Fröna är beroende av att det finns bara markfläckar för att kunna gro.

Reproduktion och spridning

Nipsippa förökar sig sexuellt genom fröbildning. Artens frön är troligen passivt djurspridda och i någon mån vindspridda, normalt är dock spridningsavståndet enstaka meter. Fröna är kortlivade och måste gro en kort tid efter att de är mogna. Arten kan också föröka sig vegetativt genom att plantorna tillväxer via rotförgrening helt nära markytan och att flera skott därmed bildas. Arten pollineras av insekter och de viktigaste pollinatörerna är bin och humlor.

Status

Länk: Gemensam text (status)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#6

Status och internationellt ansvar

- Sveriges rödlista 2010: Arten är klassad som Nära hotad (NT).

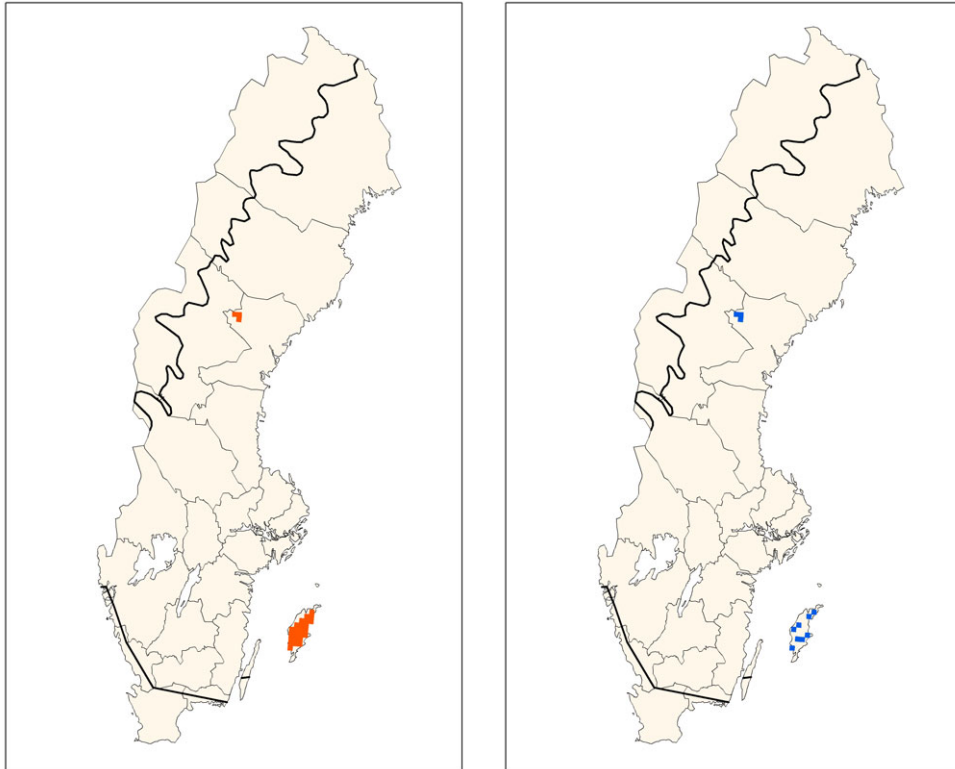
Rapporterad nationell bevarandestatus 2007

Rapporterat 2007	Reg. A	Reg. B	Reg. K	Totalt
Natura 2000-områden				
Utpekade för arten (antal)		4		4
Utbredning				
Aktuellt värde (km ²)		2 700		2 700
Referensvärde (km ²)		2 700		2 700
Bedömning aktuell status		Gynnsam		
Bedömning trend		Stabil		
Population				
Aktuellt värde (enhet ¹)		400 000		400 000
Referensvärde (enhet ¹)		400 000		400 000
Bedömning aktuell status		Gynnsam		
Bedömning trend		Stabil		
Artens livsmiljö				
Bedömning aktuell status		Otillräcklig		
Bedömning trend		Försämring		
Framtidsutsikt				
Bedömning aktuell status		Otillräcklig		
Bedömning trend		Stabil		
Samlad bedömning				
Bedömning aktuell status		Otillräcklig		
Bedömning trend		Försämring		

¹ Enhet för artens population är antal individer.

Kommentarer till rapporterade uppgifter

Framtidsutsikterna är inte helt ljusa på grund av problemen med artens livsmiljö. Fortgående igenväxning är ett problem för många populationer och det föreligger även ett visst exploateringsstryck mot miljöerna på Gotland. Problem som troligen inte kommer att hinna lösas inom de närmaste 20 åren.

Figur 1. Svenskt utbredningsområde (till vänster) och förekomster (till höger).

Förutsättningar för bevarande

Länk: Gemensam text (förutsättningar för bevarande)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#12

Hotbild

- Nipsippan missgynnas av igenväxning vilket leder till att det blir för mörkt och att andra arter konkurrerar ut nipsippan.
- Ett större hot är bristen på markstörning vilket förhindrar förnyring av arten, vilket i sin tur gör att den på lång sikt försvinner från lokalen.
- På Gotland är det allvarligaste hotet kalkbrytning, på grund av att den största delen av lokalerna ligger på eller i närheten av brytningsvärd kalksten.
- Uppgrävning och insamling är, trots fridlysning, ett hot.

Bevarandeåtgärder

- Gångse åtgärder för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus så att ingen försämringar för arten sker, (dvs att artens intressen respekteras i fysisk planering, tillståndsprövning, generell naturvårdshänsyn, förvaltning av skyddade områden, artskydd och uppföljning samt övervakning).

- Genomförandet av Åtgärdsprogram för nipsippa och gotlandssippa.
- Fortsatt övervakning genom floraväkteri.

Regelverk

Länk: Gemensam text (regelverk)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#16

- Arten ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 2 och den är inte en prioriterad art där.
- Arten kräver noggrant skydd enligt art- och habitatdirektivet. Den ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 4 och betecknas med N i artskyddsförordningens bilaga 1.
- Vilt levande exemplar av arten är fridlyst enligt 7§ Artskyddsförordningen (2007:845) vilket innebär att det är förbjudet att avsiktligt plocka, samla in, skära av, dra upp med rötterna eller förstöra arten i naturen. Förbudet gäller alla stadier i artens livscykel.
- Vilt levande exemplar av arten omfattas av 23§ Artskyddsförordningen vilket innebär att det är förbjudet att förvara och transportera arten..

Bevarandemål och uppföljning

Länk: Gemensam text (bevarandemål och uppföljning)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#24

Förslag till mål (inte fastställda)

Mål – utbredning & förekomst	Nivå	Metod	Mått	Frekvens
Utbredningsområdet för nipsippa ska vara minst 2 700 km ² i boreal region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år
Utbredningsområdet för nipsippa i Ångermanland ska vara minst 300 km ² .	Landskap	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år
Utbredningsområdet för nipsippa på Gotland ska vara minst 2400 km ² .	Landskap	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år
Förekomstarean av nipsippa ska vara minst 180 km ² i boreal region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år
Förekomstarean av nipsippa i Ångermanland ska vara minst 20 km ² .	Landskap	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år
Förekomstarean av nipsippa på Gotland ska vara minst 160 km ² .	Landskap	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år

NATURVÅRDSVERKET
VÄGLEDNING FÖR ARTER - 2011

<i>Mål – population</i>	<i>Nivå</i>	<i>Metod</i>	<i>Mått</i>	<i>Frekvens</i>
Det ska finnas minst XX individer av nipsippa i boreal region.	Biogeo- grafisk	Enligt BI-manual kärlväxter.	Antal individer	Vart 3:e år
Det ska finnas minst XX fertila individer av nipsippa på lokalen YY.	Lokal	Enligt BI-manual kärlväxter.	Antal fertila individer	Vart 3:e år
Det ska finnas minst XX individer av nipsippa på lokalen YY.	Lokal	Enligt BI-manual kärlväxter.	Antal individer	Vart 3:e år

<i>Mål – livsmiljö</i>	<i>Nivå</i>	<i>Metod</i>	<i>Mått</i>	<i>Frekvens</i>
Det ska finnas minst XX km ² lämplig livsmiljö (gles träd- beväxt kalkhällmark) för nipsippa i artens gynnsamma utbredningsområde på Got- land / <i>området YY</i> .	Nationell / <i>Område</i>	Enligt UF-manual för skog (arbetsversion).	Antal km ²	Vart 6:e år
Det ska finnas minst XX km ² lämplig livsmiljö (gles tallskog med fungerande störnings- dynamik - brand eller tramp) för nipsippa i artens gynn- samma utbredningsområde i Ångermanland/ <i>området YY</i> .	Nationell / <i>Område</i>	Enligt UF-manual för skog (arbetsversion). NILS.	Antal km ²	Vart 6:e år
Det ska finnas minst XX m ² öppna blottor lämpliga för frögroning för nipsippa på lokalen YY / <i>samtliga lokaler</i> .	Nationell / <i>Lokal</i>	Enligt UF-manual för skog (arbetsversion). NILS.	Antal m ²	Vart 6:e år

Kommentarer

Minimnivån för uppföljning i skyddade områden är uppföljning av populations-
storlek och livsmiljö vart 6:e år.

Litteratur och kontaktuppgifter

Länk: Gemensam text (litteratur och kontaktuppgifter)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#30

Artvis litteratur

Lindell, T. 2007. Åtgärdsprogram för nipsippa och gotlandssippa 2006-2010 (*Pulsatilla patens* och *P. vulgaris* ssp. *gotlandica*). Naturvårdsverket. Rapport 5672.

Lundqvist, J. A. G. 1978. Nipsippan, *Anemone patens*, i Ångermanland. Svensk Bot. Tidskr. 71: 295–301.

Länsstyrelsen Gotlands län. 2004. Inventering av nipsippans, *Anemone patens*, förekomst på Gotland 2004.

Mascher, J. W. 1990. Ångermanlands flora. Lund.

Nilsson, Ö. & Gustafsson, L-Å. 1978. Projekt Linné rapporterar 64–79. Svensk Bot. Tidskr. 72: 1–24.

Uotila, P. 1969. Ecology and area of *Pulsatilla patens* (L.) Mill. in Finland. Ann. Bot. Fenn. 6: 105–111.

Uotila, P. 1996. Decline of *Anemone patens* (Ranunculaceae) in Finland. Symb. Bot. Ups. 31:3, 205–210.

Länkar

Virtuella floran <http://linnaeus.nrm.se/flora/>

Kontaktuppgifter

Marit Persson
marit.persson@artdata.slu.se
018-67 26 58

ArtDatabanken
Bäcklösavägen 10
Box 7007
750 07 Uppsala